

ชื่อเรื่อง ผลสำเร็จของระบบการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพโดยชุมชน

ผู้วิจัย รวิศราจิโรจน์วัฒน์

มานิตย์ ดีเอื้อ

ชะเอม มหาภักดิ์ .

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสำเร็จของการพัฒนาระบบการเฝ้าระวังโรคและภัยสุขภาพโดยชุมชน เป็นการวิจัยกึ่งทดลองชนิดกลุ่มเดียววัดก่อนและหลังดำเนินการ (quasi-experimental, one group pretest - posttest design) กลุ่มตัวอย่าง เป็นแกนนำสุขภาพชุมชนจำนวน 28 คนคัดเลือกโดยวิธีเจาะจง และกลุ่มตัวแทนครัวเรือนที่แกนนำสุขภาพฯ กำหนดเป็นเป้าหมาย จำนวน 446 คน ได้พัฒนาเสริมสร้างฯ ให้กับแกนนำสุขภาพฯ ด้วยเครื่องมือที่ประกอบด้วย หลักสูตรการเสริมสร้างพลัง และคู่มือปฏิบัติตัวป้องกันโรคและภัยสุขภาพ แบบสอบถามทักษะการสื่อสารและภาวะผู้นำ สำหรับประเมินศักยภาพของแกนนำสุขภาพฯ และแบบสอบถามความรู้ การรับรู้ การปฏิบัติตนในการป้องกันควบคุมโรคและภัยสุขภาพ สำหรับตัวแทนครัวเรือน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา และเปรียบเทียบผลก่อนและหลังดำเนินการพัฒนาฯ โดยการทดสอบ paired t-test ผลการศึกษาพบว่า

แกนนำสุขภาพฯ ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 50-59 ปี ร้อยละ 53.50 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 67.86 รายได้มากกว่า 20,000 บาท/เดือน ร้อยละ 53.60 ภายหลังจากเสริมสร้างพลังฯ ตามขั้นตอน แกนนำสุขภาพฯ มีทักษะการสื่อสารและภาวะผู้นำการป้องกันควบคุมโรคฯ ของค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนการเสริมสร้างพลังฯ (ค่า mean \pm SD, 21.1 ± 2.87 , 12.00 ± 3.04 , 17.7 ± 0.64 , และ 12.50 ± 2.35 , ตามลำดับ) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ในกลุ่มตัวแทนครัวเรือนส่วนใหญ่เป็นหญิง ร้อยละ 55.80, อายุ 50-59 ปี ร้อยละ 23.81 อาชีพเกษตรกร ร้อยละ 39.46 มีรายได้ไม่น้อยกว่า 5,000 บาท ต่อเดือน ร้อยละ 47.58 มีความรู้เรื่องโรคและภัยสุขภาพ รับรู้ความรุนแรงของโรค รับรู้ประโยชน์ของการปฏิบัติตามคำแนะนำและอุปสรรคในการป้องกันโรค และการปฏิบัติตัวป้องกันควบคุมโรคฯ สูงกว่าก่อนได้รับการถ่ายทอดและจัดกิจกรรมเสริมสร้างพลังฯ จากแกนนำสุขภาพฯ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.001$) ทั้งนี้ แกนนำสุขภาพฯ ได้ร่วมกันจัด/พัฒนาระบบเฝ้าระวังโรคฯ ขึ้นในชุมชน ในรูปของคณะกรรมการฯ มีการเตรียมความพร้อมเพื่อการเฝ้าระวังป้องกันโรคฯ โดยกำหนดแนวทางการเฝ้าระวัง และให้ข้อมูลข่าวสารภายในชุมชนอย่างเป็นระบบ จากผลการวิจัยครั้งนี้รัฐควรสนับสนุนให้เกิดการพัฒนา รูปแบบการเฝ้าระวังโรคโดยภาคประชาชน และผู้เกี่ยวข้องอย่างจริงจัง ยึดหลักการเสริมสร้างพลังฯ ให้มีความรู้ ทักษะการสื่อสารในการดำเนินงาน ควบคู่ไปกับการพัฒนาภาวะผู้นำในการป้องกันควบคุมโรคฯ

TITLE : The successful disease and health hazard surveillance system by community

RESEARCHER : Ravisara Jirarojwatana

Manit De-arua

Cha-Aim Mahagun

Abstract

This study is a Quasi – experimental research (one group pre–posttest design). It aimed to study the empowerment in disease and health hazard surveillance system by community. 28 volunteers of community leaders and 446 family representatives were included in this study. The research instruments were the empowerment curriculum and guide book for disease prevention and health hazard surveillance, the questionnaire for evaluating communication skill and leadership among community leaders and the other questionnaire to assess the knowledge, perception and practice for disease control and prevention among villagers. Data were analyzed using descriptive analysis and paired t-test before and after intervention.

The result showed that most of community leaders were female aged 50-59 years old accounting for 53.50%. The farmers were 67.86% and monthly income more than 20,000 baht were 53.60%. After intervention, community leaders had significantly increased the leadership and community skill for disease control and prevention ($p < 0.001$). Regarding to villagers who were family representatives, most of them were female 55.80% and they were 50-59 years of age (23.81%). They were farmers 39.46% who had, monthly income less than 5,000 baht accounting for 47.98%. After the intervention, family representatives had showed an increased knowledge, perception and practice for disease control and prevention and health hazard ($p < 0.001$). This research suggests that the government sector could empower community leaders and villagers on disease and health hazard surveillance by increasing health knowledge, skill and their leadership concurrently.